

בעזוהשי"ת

קְרִיבָה אֶל

נַפְשֵׁי גְאֻרָה

פרשת ויקהל - שקלים תשפ"ד
♦ גליון ל"ז ♦

מאמר הכנה לקידוש

מבאר אך כל יהודי שותף ממש להקב"ה במעשה בראשית

♦ פדיון לחוצאת עין הרע ♦

שיעור במיפורי מעשיות

מעשה ב' ממלך וקיסר

♦ השגות נבוהות בתוך מעשים פשוטים ♦

התכוננות בספר התניא

פרק א' חלק ז'

♦ אל תאמר ימים הראשונים טובים מאלה ♦

להארות והערות:

ר' יהואל יהושע פרישמן: 052-766-2543

לקבלת החוברת בדוא"ל: a7662543@gmail.com

עיצוב ועימוד:

גפנים - 052-7648003 cmg9090@gmail.com

מאמר הכנה לקידוש

מכאן אף כל יהודי שותף ממש להקב"ה במעשה בראשית

פדיון להוצאת עין הרע

זלמן לא הצליח לשים את ידו על הרגע המדויק מתי בדיוק זה התחיל, דבר אחד היה לו ברור: משהו לא טוב עובר על העסק שלו. העסק שבימים עברו פרח וזרח, עובר לפתע טלטלות קשות ומרות, כל מה שהוא נוגע בו, נכשל. עסקאות שנראה כי הן הולכות להניב לו רווחים נאים, נופלות לפתע ברגע האחרון, ובכלל, בכל אשר יפנה, יעשה ולא יצליח...

לאחר אינספור בדיקות וחקירות שלא הניבו תוצאות, המליץ לו חבר לפנות לצדיק פלוני, אשר בוודאי ידע לתת לו פתרון ומענה למצוקתו. צדיק אמיתי, ולא איזשהו 'באבא' מתחזה...

זלמן ניצב בחדרו הקטן של הצדיק, כאשר גם בעיני בשר אפשר לראות כי רוחו של הצדיק מרחפת אי שם בעולמות טמירים, הרחק מגבולות החדר הצר. בלב קרוע ומורתח הוא שוטח את כאבו ומצוקתו בפני הצדיק, ומצפה לתשובה שמימית שתאיר את עיניו ואת דרכו מכאן ולהבא.

הצדיק עוצם את עיניו ושוקע במחשבות. לאחר דקות ארוכות פותח הצדיק את העיניים, ונראה כמי שחזר מעולם אחר. הוא נענה לעומת זלמן לאמור: "אני רואה ששורה עליך עין-הרע חזקה במיוחד!"

זלמן נחרד! "מה עלי לעשות? איך אוריד את העין הרעה? שמא אעשה 'שפרעכך' בעופרת? אולי תיקון אחר? ובכלל, מה יעזרו לי כל העצות הללו? והרי אני צריך שמירה גם להבא, כדי שאותו אחד לא יוכל להמשיך להזיק לי!"

זלמן אחוז בעתה וחרדה: "מי הוא זה ואיזה הוא אשר חפץ ברעתי? זכר או נקבה, אולי זה השכן שהתחיל לחייך אלי יותר מדי מאז ערכתי את השיפוץ בביתי? אולי זה גיסי שלא יכולתי להיענות לבקשתו לקבל הלוואה. אולי המועמד לגבאות בבית הכנסת שלא בחרתי בו? יכול להיות שאני מרגיש שינוי ביחסו אלי..."

לעומתו יושב הצדיק ברוגע ובישוב הדעת, ובקול שליו אומר לו לזלמן: דע לך בני

שתידרש ממך עבודה לא קלה כדי להיפטר מאותה עין רעה, גם אני אשתדל לסייע בעדך.

"את כל אשר לי אתן בעד נפשי" אומר זלמן בסערת נפש. "פדיון גדול ככל שיהיה אתן כדי לצאת מהצרה הצרורה הזו!"

עונה הצדיק: "אבל תדע שיהיה לך קשה עד מאוד לתת את הפדיון הנדרש!"
"אתן ככל אשר יושת עלי" עונה זלמן.

"ובכן" פותח הצדיק פיו בחכמה, "ראשית כל תדע שעין-הרע אינה בדייקא משונאך וממי שחפץ ברעתך".

"ידעתי!" קופץ זלמן כנשוך נחש, "ידעתי שזה אח שלי! מאז היינו קטנים הוא מקנא בי על הצלחותיי בכל התחומים. מה אעשה? וכי אני אשם בכך שאני יותר מוצלח ממנו?"...

הצדיק כנגדו מחייך ואומר: "לא זלמן, לא שכן ולא אח! קח נא נשימה עמוקה ואגלה את אזנך: מי שמכניס עין הרע במעשיך, הוא לא פחות ולא יותר מאשר....

אתה בעצמך!"

עכשיו זלמן כבר מבולבל לגמרי: "מה זאת אומרת עין-הרע מעצמי? יש כזה דבר בכלל? מעודי לא שמעתי על מציאות כזו!"

הסכת ושמע זלמן היום! בין נא ותבין מה הוא בכלל הכח שנקרא עין-הרע, ואז תבין כיצד יתכן עין-הרע מעצמך.

הרה"ק רבי **נפתלי מראפשיץ** זיע"א מבאר אשר כל דבר שמוציאים ממנו את הכח הרוחני הקדוש, הנה תיכף נעשה בו מקום למנוחת הקליפות. ואיך מוציאים מהדבר את כוחו הקדוש? זה נעשה על ידי שמסתכלים עליו ולומדים אותו בצורה חיצונית, מתפעלים מהתפיסה החיצונית שלו ורואים אותו כדבר חיצוני. בזה גופא נותנים מקום לקליפות לשרות עליו.

"לא הבנתי" אומר זלמן, "על מה אני בדיוק מסתכל בצורה לא נכונה, וגם אם כבר אבין זאת, מה יעזור כאן פדיון?"

"ראשית כל הבה נא את סכום הפדיון, ואחר כך נדבר" עונה הצדיק.

זלמן פותח את ארנקו ומוציא משם סכום נכבד של חמש מאות ₪, ומגישים לצדיק.

אך ראה זה פלא, הצדיק ממאן לקבל את הסכום. "זה סכום קטן מדי? שואל זלמן, וכבר

תוחב שוב את ידו לכיס כדי להוסיף ככל אשר יושת.

הפתעתו אין גבול כאשר הצדיק אומר לו: לא ולא זלמן יקירא! אני רוצה... חצי שקל!
"חצי שקל?!?" זלמן נדהם...

"כן, פרוטה לא יותר!" משיב הצדיק.

זלמן: אבל אין לי!

הצדיק: בדיוק לכך התכוונתי!

אסביר לך הכל:

הנה המגיד ממעזריטש זיע"א אמר על הכתוב 'עשה לך שתי חצורות', דהינו שתי חצאי צורות. כי יהודי צריך לדעת שכביכול הקב"ה והוא הינם שתי חצאים שצריכים האחד את השני.

כעין זה המליצו צדיקים על מצוות מחצית השקל, אשר היא באה לרמוז מחד גיסא לעשיר, אותו אחד שכל עבודתו הרוחנית עולה יפה, העשיר לא ירבה, לא ירום לבו לחשוב כי בכוחו עשה את החיל הזה. אלא עליו לדעת שהוא רק מחצית, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לעשות מאומה.

ומאיך גיסא, הדל לא ימעיט, העני בדעת ובמעש אשר סבור שאין עבודתו חשובה כלום אצל הקב"ה. גם הוא יזכור שכביכול הקב"ה אומר שהוא בבחינת מחצית, וכביכול אינו יכול בלי עבודתך!

כעת תבין את דברי רש"י 'דבר שבמנין שולטת בו עין הרע'. כי דבר שסופרים ומונים אותו כדבר נפרד וכישות נפרדת חלילה מהקב"ה. מיחסים הצלחה לדבר חיצוני שכביכול לא קשור לקב"ה, בזה יכולה להיות חלילה שליטה של החיצונים. ודבר זה הריהו נכון הן בעבודת ה' בענייני רוחניות, והן בעסקי הגשמיות שהאדם עוסק בהם.

זלמן: אבל במחילת כבוד תורתו וקדושתו, הרי אני עוסק כל כך הרבה בעבודת ה', אני מתפלל שלש תפילות במנין, נותן צדקות לרוב, קובע עתים לתורה, מה עוד מצפה הקב"ה ממני?

הצדיק: בדיוק לכן בקשתי ממך לתת דווקא חצי שקל ולא יותר. כי זהו הדבר הקשה ביותר לאדם. להרגיש שהשלימות היא רק כאשר אתה פועל יחד עם הקב"ה ולא נפרד ממנו לרגע, ובלעדיו הרי יש כאן רק חצי. אתה לא זוכר שאתה לא יכול להסתדר בלי הקב"ה, ולעומת זאת כביכול גם הקב"ה מצפה להתחבר אתך כדי שיהיה עולם שלם.

זלמן: מה זאת אומרת? האם את הקב"ה מעניינת שותפות עמי במקום עבודתי?

הצדיק: הרי לך! אתה הראת לדעת שאכן אינך מאמין שהקב"ה נמצא יחד אתך, וכי הוא שותף כביכול בכל מעשיך.

ובכן דע לך כי זוהי אותה עין-הרע עליה דברתי! אתה מסתכל על מעשיך בצורה לא נכונה, אתה רואה את עצמך כמציאות נפרדת חלילה. כעת כבר לא משנה כמה תלמד וכמה תתפלל, כי כל עוד במקום עבודתך אתה מרגיש נפרד, הרי שיש מקום אחיזה לצד השני. כאן טמון הסוד בחוסר ההצלחה שלך!

שמע נא ר' זלמן יקירי: הנה ממשימשת ובאה לקראתנו 'שבת שקלים'. בשבת קודש הרי אתה הולך לקדש על היין. ואמרו חכמינו שבכך אתה נעשה שותף לקב"ה במעשה שמים וארץ. לא אני אומר את הדברים, חז"ל הקדושים למדו אותנו שכביכול דווקא אנחנו השקועים בענייני העולם הזה הגשמי, על שלל משיכותיו ופיתוייו הנמוכים, דווקא אנחנו השותפים לכל העניין הזה בכך שאנחנו ממשיכים את מציאותו ואורו יתברך גם לתוך מעשינו הגשמיים מלבד עבודתנו בתורה ובתפילה.

זלמן: אכן כבר מזמן מעיקה לי השאלה הזו, למה נצרכת כל העבודה הזו בענייני העולם הזה? וכי אין זה ביטול תורה?

הצדיק: ומה תאמר על רב מורה הוראה שצריך להתעסק בשאלות על עוף או שאר דברים גשמיים ולפסוק עליהם את פסוקו. וכי גם לכך ביטול תורה ייקרא? פשיטא שלא! אלא מאי, היצר הרע מסית אותך לומר כי הרב אינו נהנה מעיסוקו זה, ואילו אתה כן נמשך ונהנה מענייני העולם. ובכן ראה נא את עצמך כאילו היית רב בישראל... תבין כי גם לך, בדיוק כמוהו נכון תפקיד להאיר את אור ה' במקומות הגשמיים.

אשאל אותך שאלה אישית: האם כשאת אלי, אחזה אותך בושה להטרידני בענייני הגשמיות שלך?.... לא התביישת! כמו כן גם מהקב"ה אסור לך להתבייש בכך שאתה עוסק בגשמיות!

יתירה מכך, בקידוש אנו אומרים 'אשר ברא אלוקים לעשות' כל העולם נברא כדי שנעשה בו את מעשינו, ועל ידי כך נאיר כאן את אור ה'. אכן אולי בהמשך הזמן תגיע למדרגה של 'זכה נעשית מלאכתו על ידי אחרים', אבל לעת עתה עליך להבין שבתוך העניינים הגשמיים שלך אתה שותף ממש עם הקב"ה וכביכול אתם שני חצאים שלא יכולים להסתדר זה בלא זה!

כאשר תחיה כך, תביט בעין נכונה על חייך ומעשיך, שוב לא תשרה שום עין-הרע במעשיך, ובכל אשר תפנה תעשה ותצליח.

השגות גבוהות בתוך מעשים פשוטים

ושלח הקיסר את בתו ללמוד, גם המלך שלח את בנו ללמוד וננדמונו שניהם אצל מלמד אחד, והיו אהבים זה את זה מאד, ונתקשרו ביניהם, שישאו זה לזה. ונטל הבן מלך טבעת ונתן על ידה, ונתחתנו יחד. אחר-כך שלח הקיסר אחר בתו והביאה לביתו. גם המלך שלח אחר בנו והביאו לביתו.

והיו מדברים שדוכים לבת הקיסר, ולא רצתה שום שדוד מחרמות התקשרות הנ"ל, והבן מלך היה מוגעגע מאד אחריה. גם הפת קיסר היתה עצבה תמיד. והיה הקיסר מוליכה לחצרות שלו ופלטין שלו, והראה אותה גדלתה, והיא היתה עצבה. והבן מלך היה מוגעגע מאד אחריה עד שנחלה, וכל מה שישאלו אותו על מה אתה חולה, לא רצה להגיד, ואמרו להמשמש אותו: אולי תוכל אתה לחקר אצלו? ואמר להם, שהוא יודע, כי הוא היה עמו אז במקום שלמד שם, והגיד להם הדבר.

בעבודתו גם בחינת 'בן', לדעת ולזכור שהוא בן מלך אהוב ורצוי כפי שהוא.

בת הקיסר מאידך, הוא ענין ההנהגה במדת הרחמים, בחינת 'דרי מעלה', אל שעוסקים בעניינים גבוהים

כפי שהרחבנו ענין בן המלך הוא ההנהגה בדרך המשפט והדין, וזהו היהודי שכל מעשיו ודרכיו הם לפי מדת הדין. המלכות גם רומזת לדרי מטה, מי ששקוע בענייני הנהגת המלכות והמדינה. ויהודי מוכרח לשלב

פתאום הוא כבר לא מעוניין להיזכר איך זכה לאותה ישועה...

כעת הזאת נעשית בת הקיסר עצובה מאוד. כי מי שעוסק רק במוחין גבוהים בלי להכניס אותם לכלי המעשה הפשוטים, אחרי תקופה לא ארוכה הוא כבר לא יחוש שום טעם בעבודתו, והוא יפול לעצבות. וכאשר הוא יגיע למצב זה, הוא יטעה לחשוב שאין מי שיוכל להושיע אותו, כי הרי הוא כבר יודע כל כך הרבה ומשיג כל כך גבוה, ומי עוד יכול לחדש לו משהו...

בת הקיסר העצובה מנסה להראות את כל גדולתה, את הארמונות וכו'. הוא מנסה אולי אם יוסיף לעסוק במושכלות ובהשגות ביתר שאת, שמא מזה תצמח ישועתו. אבל באמת הרי לא זה מה שחסר לו, ואם כן כמה שרק יוסיף לעסוק בכך, לא תעלה ארוכה למכתו. לא עשירות הדעת וההשגה חסרה לו, אלא השידוך האמתי הוא זה שחסר לו! השילוב בין בחינת המלך לבחינת הקיסר! לחבר את ההשכלות הגבוהות עם העבודות הפשוטות.

רק כך ימצא סיפוק ומרגוע לנפשו!

לשם כך נדרש לעמול לחפש את השידוך האמתי, ולא רק לנסות

ורמים, עבודתם זורמת להם כראוי, והם משיגים השגות עליונות. וגם הם צריכים לשלב במעשיהם בחינת 'בת', לזכור שלעומת גדולתו ונוראתו של מלך מלכי המלכים, הרי שהם עדיין טרם התחילו לעבוד.

וכאשר היהודי משלב את שתי הבחינות, זוכה לבנים, היינו שתהיה לעבודתו המשכיות ונצחיות. רק בשילוב נכון של שתי העבודות, יתכן לקרוא לזה עבודת ה'.

והנה מה שהם זכו לבן ובת, היה על ידי שקבלו על עצמם קבלה חזקה להשתדך יחד, היינו קבלה איתנה לעבוד את ה' בשתי הבחינות. אבל לאחר שנושעו, ישנה בחינה של 'יחזק את לבו ולא שמע אליהם'. לאחר שבאה הרווחה והישועה, לא נותן היצר הרע להמשיך בכך. ואם אמנם בתחילה כאשר טועם מרירות וקושי בעבודתו, נותן לו היצר הרע להתחזק לזמן מועט ולקבל על עצמו לעבוד את ה' בשתי הבחינות כדי לזכות לחיות רוחנית. אבל תיכף אחרי שזוכה לאיזה גרגיר חיות, כגון שעולה תפילתו יפה, תיכף חוזר לדרך הישנה 'ולא זכר שר המשקים את יוסף'.

הנך יכול לחפש ארמונות פאר ועבודות שנראות נוצצות ומיוחדות, אבל כל אלו לא יעזרו בידך לשמוח בחלקך! החיבור הפשוט והאמתי, הוא זה שיתן לך את הסיפוק והשמחה הנכונים בחייך. אשרי מי שזוכה לדעת זאת ולמצוא את השידוך האמתי!

וְאֵי נִזְכָּר הַמְלִיךְ, שְׂכָר נִתְחַתֵּן הוּא עִם הַקִּיסָר מִקֶּדֶם. וְהַלֵּךְ וּכְתַב לְהַקִּיסָר, שְׂיִכִין עֲצָמוֹ עַל הַחֲתָנָה, כִּי כָּבֵר נִתְקַשְּׁרוּ מִקֶּדֶם, פְּנ"ל. וְלֹא רָצָה הַקִּיסָר, אֲדָ לֹא הָיָה יָכוֹל לְהֵעֵז וּלְסַרְבֵּי, וְהַשִּׁיב לוֹ, שְׂיִשְׁלַח הַמְלִיךְ בְּנֵי אֱלֹוִי, וְיִרְאֶה אִם יֻכַּל לְנַהֵג מְדִינֹת אֲזִי יִשְׂיֵא בְתוֹ אֱלֹוִי; וְשִׁלַּח בְּנֵי אֱלֹוִי (הֵינֵנו שְׂהַמְלִיךְ שִׁלַּח בְּנֵי לְהַקִּיסָר, פֶּאֶשֶׁר צְנִיהַ הַקִּיסָר, פְּנ"ל). וְהוֹשִׁיבוּ הַקִּיסָר בְּתוֹךְ הַדָּר וּמִסָּר לוֹ גִּירוֹת שֶׁל עֶסְקֵי הַמְדִינָה, לְרְאוֹת אִם יֻכַּל לְנַהֵג אֶת הַמְדִינָה.

לעשות מה שנראה מתאים ונעים, כי זהו לא השידוך שלך! השידוך שלך כבר מסוכם זה עדין ועידינים, וכל מה שתנסה לחפש שידוך אחר 'היא לא תצלח'!

כתוב בליקוטי מוהר"ן תורה נ"ה חלק שני: שלא כמו גשמייות בעסקים וכדומה, אשר צריכים לקנות סחורה וכסף וכדומה כדי להרוויח. אבל עבודת ה' אין צריכים לכל זה, אלא ה' נותן את כל מה שצריכים. ואם אתה חושב שצריך משהו אחר כדי לעבוד את ה', אולי באמת אין זה עבודת ה' אלא עבודת עצמך, עבודה כמו זרה ח"ו. ובכח המעשה זה הרבי מלמד לנו עבודה אמיתית!

התכונות כספר התניא

אל תאמר ימים הראשונים טובים מאלה

גם אם היא נעלמת ממני, מקבל הנני עלי ומסכים אני לפרסם אותך בכל אופן שאתה תחפוץ.

הקב"ה הוא לבדו היה מעולם והוא לבדו יהיה לעולם, בריאת העולם [שבעצם אין לה לא עבר - יש מאין, ולא עתיד - שהוא אינו עדיין]. היא בשביל תפקידנו לגלותו בהוה, לחיות עמו בכל מצב שהוא בוחר.

רק מכח שהקב"ה בחר מרצונו לבוראני ובחר בי להיות מעם סגולתו, שהרי באותה מידה יכל להמנע מבחירה זו, ובטובו אלי נבחרתי אני לגלותו, מכח זה גופא גם לי 'הנבחר', 'הנפרד', ניתנה יכולת הבחירה שיהיה תלוי ברצוני האם למלא תפקידי או חלילה לחדול.

כמו איש ואשה שכל הקשר בינם הוא על ידי בחירתם, הן הנישואין¹ שבאים רק מבחירת האיש בה, והסכמתה מבחירתה² ורצונה בו, ומכח זה גם בהמשך החיים יש כל הזמן בחירה, אמנם קטנה יותר שאינה על עצם הקשר, אך קשה הרבה יותר,

מודה אני לפניך שהחזרת בי נשמתי

וכך מקובל בשם הרה"ק ר' אהרון סטרעט'שור (תלמיד בעל התניא, בחיבורו על סדר התפילה) מה שאומרים מודה אני לפניך וכו' בבוקר תיכף כשפוקח היהודי את העינים, עוד לפני שנטל ידיו, שהוא מודה על עצם מציאותו עוד לפני שעשה איזה דבר מצוה.

וכשמתכוננים עוד בפירוש התיבות, הודאה היא הרי מדרגה גבוהה ענין של התבטלות, ואת זה יהודי מכריז עוד לפני נטילת ידים אמנם ישנתי ודומה הנני לבהמה, איני מאלו הצדיקים שלומדים תורה גם בשעת השינה, בכל זאת אני מודה לך שבחרת בי כמו שאני, בחירה בדבר שאין מעלתו ניכרת וכנ"ל, והחזרת בי שוב את נשמתי מחודשת כי החלטת ברצונך לתת בי אמון עוד יום, שאעמוד בתפקיד לגלותך, עוד לא טבלתי במקוה, לא התפללתי, לא עשיתי כלום, אני כבר מודה על האמת שיש כאן כוונה אלוקית,

1 ובאמת אחרי הנישואין, מבחינת האשה בטל הבחירה בעצם הקשר, וכפי המבואר בספה"ק היות ואין אפשרות שיהודי יעבור על כל ל"ו כריתות, הרי אין מציאות להתנתק מה', וכנגד זה גם אשה אינה יכולה להתגרש בעל כורחו של בעל. ומה שמצאנו בספה"ק (ראה גם בתניא) שעל ידי החטאים מנתקים הקשר דהיינו שנהיה החבל יותר דק אבל לא לגמרי, שהרי אנו בניו ונשמתנו קשורה בו והיא חלק אלוך וכו' ולפי המבואר לעיל בשם הזוה"ק שעל ידי החטא מסתלקת הנשמה, היינו גם רק לזמן החטא וכו' ויש לעיין בזה.

2 שהרי אין האשה מתקדשת אלא לרצונה.

כבר לא הכל נוצץ כבתחלה, וודאי לא כמו לפני הנישואין, האשה יכולה לחשוב לא לזה התכוונתי היא נישאה על דעת שהוא עשיר גדול, וכעת מתברר לה שזה לא בדיוק כך, או סתם כך היום אין לה חשק ומצב רוח להתאמץ ולהתמסר כל כך לבעלה, וכדרכו של עולם, יש כמובן ימי עליה, אך גם יש ימי ירידה בהם נשכח הרצון הראשון, והבחירה בידיה כל הזמן האם למלא תפקידה בנאמנות.

כמו כן, לפני קבלת התורה היתה התרגשות גדולה, היה זה תיכף ליציאת מצרים, קריעת ים סוף, המן, והבאר, בחרנו מרצון להיות לעם ה', כולנו יחד אמרנו נעשה ונשמע, בחינת 'ושאלנו את פי הנערה'³ ואמרה ה', היתה זו [כביכול] בחירה חפשית שלנו מרצון, זכינו להגיע ל'יום חתונתי זה מתן תורה', אך לא אז הסתיימה הבחירה, אדרבא תיכף היו לבני ישראל נסיונות, גם נפילות⁴, חטא העגל ועוד, ובכל זאת המשיך הקב"ה לבחור בנו, וממשיך לרצות אותנו, ונתן בנו את אמונו.

זמן מתן תורה, אך יש גם ימים אשר בהם מרגיש היהודי 'קשה' לי ויכולה ליפול - חלילה - כמין מחשבה, לא לזה התכוונתי, [אסור לדבר דיבורים כאלו, אבל לחשוב גם אסור, ואם כן חושבים עדיף לדבר, ולהוציא 5 זאת מהלב, כדי ללמוד איך לתקן, ואיך להסתכל על זה בצורה נכונה], אדם אומר אין לי כח להתפלל, אין לי חשק ללמוד, קשה לי עם הפרנסה, עם הילדים, לא העלתי בדעתי כאלו קשיים, וכאילו אומר להקב"ה כאשר תמלא כל צרכי⁶ אזי איפנה לעשות רצונך, וכאילו מתנה את עבודתו לה' רק אם יתאים לו בקלות, ולפי התוכנית שלו, אך דייקא בעת כזו יכול למלא שליחותו ותפקידו בעולם, להתגבר על טבעו, ולבחור בטוב גם במקום ההסתר, ולומר: אני נשאר נאמן גם אם יעבור עלי מה. אני מאמין שהקב"ה כן התכוין לזה, ואדרבא דייקא בעיקר בשביל מצבים וזמנים כאלה נבראתי כדי לבחור בו לגלות יחודו, אפילו במקומות חשוכים כאלו, ודוקא שם להתאחד עמו.

'ימים שאין בהם חפץ'

בימי המשיח נתגעגע לימי הגלות, כך אמר הריי"צ מליובוויץ' זי"ע, כי כעת הזכות שלנו לגלות את ה' בכוחות עצמנו, בימי המשיח גם גוי סיני שמנקה רחובות

אל תאמר ימים הראשונים טובים מאלה

וכמו כן בחיי היהודי יש ימי עליה ובחירתו בטוב היא ללא כל קושי, בבחינת

3 לא בחינם הלך ה' לשאול לעשיו וישמעאל, והם לא הסכימו, בזה הוכח כי יש מציאות שלא יבחר בן אנוש בתורה.
4 ודייקא בזה הוכח שקבלתם התורה היה בבחירתם ולא רק מכח טבעם, וכך כתב בספה"ק 'עבודת ישראל' (כי תשא) שזה כוונת משה רבנו ע"ה שאמר אנא חטא העם חטאה גדולה עיי"ש.
5 ראה מה שכתב בצעטיל קטן (אות י"ג) כי על ידי הדיבור מוציא מכה אל הפועל ומשבר כח היצה"ר, חוץ עצה הטובה אשר יוכל לקבל מחבירו וכו'.
6 על עצם הסכלות שבטענה כזו כבר מאריך מאד בספר חובות הלבבות (שער הבטחון פרק ה') ושקורא לאנשים אלו בעלי המשכונות, שבכיכול ממשכנים את הקב"ה והם כדוגמת העבד שגופו קנוי לאדון ומקבל ממנו כל צרכו והוא עוד

ידע שיש ה' בעולם, לא תהיה לנו היחודיות הגדולה להיות השליחים הנבחרים לפרסם ולהפיץ את מציאות ה' בעולם.

אמנם לא זו עיקר כוונתינו, בשביל הריוח שלנו, אלא באמונתנו כי להקב"ה יש נחת רוח עצום 'שאמרתי ונעשה רצוני' וזהו רצונו שנעבדהו מרצון ובחירה, ונתגבר על הנפש הבהמית, דייקא בעולם הזה שאחדות ה' נעלמת, וכבוד ה' בהסתר, זהו חפצו שנאיר את יחודו בעולם, בכל מיני מצבים של חושך נגלה⁷ אותו ונחיה עמו.

כי לא ידח ממנו נידח

ומזה יואר לנו כל ענין הגלויות, ובפרט גלות האחרונה גלות הנפש, המצב הרוחני הקשה שנתונים בני ישראל, שאינו בדיעבד את הכל עשה ה', כדי שירדו בניו לכל המקומות הנמוכים בגשמי וברוחני, ובכך תושלם תכלית כוונת הבריאה שימצאו ויגלו גם שם את כבודו יתברך, ובגליות הרב נתגלה כבודו על ידי מסירות נפשם בפועל של בני ישראל.

[ובזה נוכל קצת לשפוך אור על גזירת השואה הנוראה, שלא מוחא סביל דא ואין אתנו יודע על מה עשה ה' ככה, ו'היא נפלאת בעינינו' אבל

ברור ופשוט ש'מאת ה' היתה זאת' עבור כבודו יתברך, וזה לא קרה בטעות, הנה כי כן בפועל יצא מזה גילוי ה' באופן נשגב ביותר, שגם יהודי הפחות ביותר, ואף אם כל הקשר שלו ליהדות היה רק לפני ארבע דורות, גם עליו נגזרה הגזרה ונהרג בצעקת 'שמע ישראל', וכדומה, הוא גילה את כבוד ה' במקומו ומצבו, והאיר בעולם גם כבוד היהודי שאפילו במצב ירוד ושפל כזה אינו נידח מה' ועדיין, תפקיד מיוחד לו לגלות אור ה' אפילו בחושך כזה] וידועים הרבה מעשים, מיהודים שלא ידעו דבר על יהדותם, ובכל זאת כאשר הכריחום הגוים ימ"ש לבזות דברי קדושה, העדיפו למות ולא לחלל שם שמים, והגם שדברים אלו הם מכבשונו של עולם, אך ניתנה רשות לפרש את מעשי ה' על פי הקדמות המסורות לנו, כדי להתחזק באמונה ולדעת מהי תכלית תפקידנו בעולם.

מתנה עובדתו בעוד מתנות.

7 ובזה גופא נהיה בחינת גאולה עוד בתוך הגלות כמו שרמזו זאת כשנכנים ונגלה את א' היינו אלופו של עולם בתוך גולה נקבל גאולה, גול על ה' דרכך וכו' השלך את כל הגלות בהביטך על ה', גל עיני ואביטה נפלאות וכו' כשתקח את עיני אראה אותך גם בגלות.